

LÆR TOLVTALSPIGER AT TRIVES MED TOPPRÆSTATIONER

Tolvtalspiger risikerer at se sig selv som skrøbelige individer.
For sårbare til succes. Lad os i stedet lære dem at trives med succes.

Af CLAUS HOLM,
instituttleder, DPU, Aarhus Universitet

I et samfund som vores forventer vi, at enhver bliver en succes. Det er totalt urealistisk. Ingen lever særligt længe uden at erfare en eller anden form for nederlag. Hvor der er succes, er der også nederlag. Ikke desto mindre har vi længe fortalt hinanden, at det at få succes i princippet er muligt for alle. Men mærkeligt nok ikke en ubetinget fordel for alle. Heller ikke for de succesrige. Det vidner debatten om tolvtalespiger om.

I snart en årrække har piger og unge kvinder klaret sig markant bedre i uddannelsessystemet end drengene. Pigerne leverer toppræstationerne. De er en succes, men netop ikke en ubetinget en af slagsen. For stort set lige så længe pigerne har præsteret bedre end drengene, er der sat spørgsmålstegn ved, om de nu også trives med det, eller om de virkeligheden er sygeligt optaget af deres præstationer.

Det fik allerede for to år siden forskere fra DPU til at gøre opmærksom på (Asterisk nummer 76, 2015), at debatten om tolvtalespiger som potentielle ofre for mistrivsel afspejler en uhørt mistænkeliggørelse af dygtige gymnasiepiger med fokus på at præstere på højt niveau for at læse videre

og få et ønske- og topjob. Mistanken lyder: Piger, er I ikke for sårbare til succes? Sådant en mistanke, sådan et spørgsmål, vil næppe ramme drenge.

I samme nummer af magasinet blev der gjort opmærksom på, at udtrykket tolvtalespiger også er udtryk for en begrundet bekymring for, at en gruppe piger – en gruppe som i øvrigt er vanskelig at afgrænse – rent faktisk er ramt af et for højt succespres. Ikke alene i uddannelsessystemet, men formentlig på for mange livsområder på én gang. Det er et problem, men også et vi ikke løser ved at udpege enhver dygtig gymnasie pige som ugens offer i et helbredstruende uddannelsessystem.

Det sidste sker desværre ofte. Og hvis vi på den måde fortsætter med at opfatte skolebænken som pinebænken for dygtige piger, så skaber vi en selvopfyldende profeti. Den vil både betyde færre fagligt succesfulde piger samt flere piger, der er optaget af egen sårbarhed. Ganske enkelt fordi de identitetsmæssigt opfattes som for sårbare til at blive mødt med høje forventninger.

Professor Tom Schuller fra England har netop i bogen *The Paula Principle* (Scribe UK 2017) peget på, at dygtige kvinders relativt lave selvværd betyder, at de ikke bruger toppræstationer inden for uddannelse til at få topstillinger. Kvinderne arbejder derfor under deres kompetenceniveau. De mindre

dygtige, men relativt selvsikre mænd fortsætter derimod med at arbejde et niveau over deres kompetenceniveau. Det er et dårligt match mellem, hvad vi kalder identitetskaptal og human kapital. Og det betyder, at den enkelte kvinde ikke realiserer sit fulde potentiale, og arbejdsmarkedet ikke får det fulde udbytte af dygtige kvinders formåen.

Så hvis vi som samfund vil opretholde forestillingen om, at den dygtigste og mest kompetente opgaveløser får succes ved at blive effektivt udnyttet og anerkendt, så har vi brug for, at fagligt dygtige piger ikke mistænkes for mistrivsel. I stedet har vi brug for, at dygtige piger med udsigt til succes lærer, hvordan de forvalter deres succespotentialer på bæredygtig såvel som konkurrencedygtig vis. Lad tolvtalespigerne nyde deres succes – også selvom det selvfølgelig vil være hyggeligst, hvis alle fik 12. ■

